

Metodické usmernenie pre ochranu pred zlatým žltnutím viniča **(Grapevine flavescence doreé phytoplasma)**

Poznámka na úvod: Všetky dokumenty k tomuto usmerneniu sú dostupné v tlačenej alebo elektronickej verzii na príslušnom obecnom alebo mestskom úrade obcí, ktoré sa podľa prílohy č. 2 k vyhláške č. 350/2009 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 313/2009 Z. z. o vinohradníctve a vinárstve považujú za vinohradnícke obce Slovenska.

Vzhľadom na rýchly nárast viditeľných príznakov zlatého žltnutia viniča (Grapevine flavescence doreé phytoplasma), odbor ochrany rastlín Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho v Bratislave (ďalej len „kontrolný ústav“) zverejňuje základné rastlinolekárske opatrenia na zamedzenie ďalšieho šírenia tejto nebezpečnej karanténnej choroby.

Nižšie uvedené opatrenia sa týkajú všetkých vinohradníkov vo všetkých vinohradníckych oblastiach Slovenska bez ohľadu na typ subjektu vrátane intravilánov obcí, bez ohľadu na výmeru, spôsob obrábania, teda aj vinohradníkov v režime ekologického poľnohospodárstva, prípadne iné rozdiely v pestovaní viniča. Taktiež sa tieto opatrenia týkajú aj výsadiel tzv. PIWI (interšpecifických) odrôd s odolnosťou proti hubovým chorobám.

Ak nižšie uvedené nariadené povinnosti (opatrenia) dotknutý subjekt nevykoná, môže kontrolný ústav podľa § 9 ods. 5 zákona č. 405/2011 Z. z. zabezpečiť ich vykonanie na náklady príslušnej osoby.

Prehľad základných rastlinolekárskeho opatrení:

- pravidelná kontrola vinohradov;
- hlásiť každé podozrenie na výskyt ochorenia na odbor ochrany rastlín kontrolného ústavu, najlepšie e-mailom na adresu ochrana@uksup.sk;
- likvidácia všetkých príznakových krov viniča a ostatných hostiteľov bez vzorkovania a laboratórneho testovania;

Likvidáciou sa rozumie spálenie celých napadnutých rastlín vrátane koreňov a dezinfekcia použitého náradia. Ak nie je možné odstrániť korene infikovaných rastlín, treba ich ihneď po odrezaní kmeňa ošetriť systémovo pôsobiacim herbicídmi. Zároveň je nevyhnutné všetky následne vyrastajúce výmladky priebežne likvidovať mechanicky alebo chemicky. Nesmie sa vykonávať dosádzanie zlikvidovaných krov;

- vykonávať pravidelný monitoring cikádky *Scaphoideus titanus*, ktorá je prenášačom (vektorom) uvedenej fytoplazmy žltými lepovými doskami;
- vykonať ošetrenia rastlín viniča proti cikádke *Scaphoideus titanus* vo vhodnom termíne na základe signalizácie kontrolného ústavu minimálne dvomi postrekmi autorizovanými prípravkami na ochranu rastlín. Listy viniča ošetrené uvedenými prípravkami nesmú byť použité na potravinárske účely. Schéma ochrany a prehľad prípravkov na ochranu rastlín je uvedený v prílohe.
- pálenie zvyškov viniča po reze viniča v jarom období. Týmto opatrením sa redukuje samotný potenciálny výskyt zlatého žltnutia viniča v odrezaných častiach viniča, ale najmä prezimujúce štádiá vektorov. Kombináciou s primeranou chemickou ochranou proti vektorom možno dosiahnuť výrazné zníženie zdrojov nákazy. Pálenie v otvorenej krajine treba pred začatím nahlásiť hasičom na číslo 150, vrátane opätovného oznámenia ukončenia pálenia. Takto je potrebné oznámiť každú lokalitu a každý deň vykonávania pálenia ako rastlinolekárskeho opatrenia. Samotným pálením nesmú byť

obťažovaní blízki susedia. Možno ho vykonávať počas celého roka, pričom v čase nebezpečenstva vzniku požiarov v lesoch (stupeň požiarneho nebezpečenstva je zverejňovaný na stránke www.shmu.sk v období apríl až október) je potrebná užšia spolupráca s hasičmi. Pálenie je potrebné vykonať aj na rastlinných zvyškoch po snímaní vinohradov v druhej polovici leta, keď po ich dôkladnom vysušení je tiež potrebné využiť likvidáciu pálením;

- opätovnú výsadbu vinohradov odporúčame vykonať najskôr po 2 rokoch pestovania inej plodiny, ktorá nie je hostiteľom zlatého žltutia viniča. Viničové sadenice musia byť označené rastlinným pasom. Pred každou výsadbou zabezpečiť úradný odber vzoriek každej dodávanej dávky prostredníctvom rastlinolekárskoho inšpektora kontrolného ústavu. Odporúčame vykonať platbu za danú dodávku až po obdržaní negatívnych výsledkov rozborov;
- vykonávať zvýšenú vzájomnú informovanosť prostredníctvom obecných úradov a vinohradníckych spolkov, prípadne s využitím elektronickej komunikácie.

Povinnosti kontrolného ústavu:

- intenzívne prieskumy rastlín aj vektorov vykonávané rastlinolekárskymi inšpektormi kontrolného ústavu. Vzorkované budú najmä bezpríznakové rastliny viniča, ďalej divorastúci vinič a vinič v neobrábaných vinohradoch (*Vitis* sp.), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), liesky (*Corylus avellana*), jelše (*Alnus glutinosa*), pajasene (*Ailanthus altissima*) a vrby (*Salix* sp.);
- všetky nové výsadby budú podliehať vzorkovaniu rastlinolekárskymi inšpektormi kontrolného ústavu počas 1. roka po výsadbe a následnému laboratórnemu testovaniu na výskyt zlatého žltutia viniča.

Odporúčania:

Sledujte informácie na webovej stránke a facebooku ÚKSÚP, ktoré pravidelne aktualizujeme.

Silne postihnuté lokality k 1.9.2025, kde sa možno presvedčiť o nebezpečnosti danej choroby, sú:

- Nové Zámky (od roku 2021),
- Choňkovce (okres Sobrance, od roku 2024),
- Strekov (okres Nové Zámky, od roku 2024),
- Vinohrady nad Váhom (okres Galanta, od roku 2024),
- Lúčnica nad Žitavou (okres Nitra, nový výskyt v roku 2025),
- Dvory nad Žitavou (okres Nové Zámky, nový výskyt v roku 2025),
- Malé Ludince (okres Levice, nový výskyt v roku 2025),
- Topoľčianky (okres Zlaté Moravce, nový výskyt v roku 2025),
- Tibava (okres Sobrance, nový výskyt v roku 2025),
- Dolný Pial (okres Levice, nový výskyt v roku 2025).

Nariadené opatrenia s vyhlásenou karanténou je možné zrušiť po 3 rokoch v prípade, ak počas tejto doby nebude zistený výskyt zlatého žltutia viniča. To znamená, že **vyššie uvedené opatrenia je potrebné vykonávať dovtedy, pokiaľ nebude zrušená karanténa, teda minimálne 3 roky.**

Zlaté žltnutie viniča – schéma ochrany

marec				apríl				máj				jún				júl				august				september				október				november							
vajčka																								vajčka															
								larva																															
																								dospelec															
vegetačný pokoj								kvitnutie				nasadzovanie plodov				rast bobúľ								dozrievanie															
			0	0	0	0	1		1	2		2		2	3	3		4		4		5	5		5	5		5	5	5	5	5							

Vysvetlivky:

- 0** štádium vajíčka;
- 1** štádium vajíčka + larvy sa začínajú liahnúť;
- 2** liahnutie lariev + štádium larvy;
- 3** štádium larvy + začína výskyt dospelcov;
- 4** výskyt dospelcov + štádiu larva sa ukončuje;
- 5** výskyt dospelcov (začína štádium vajíčka).

Odporúčania pre aplikáciu:

- **prvé ošetrenie** je možné vykonať na začiatku vegetácie proti vajíčkam cikády viničovej;
- **hlavné ošetrenie** vykonajte najmä proti liahnucim sa larvám dvomi aplikáciami s minimálnym odstupom 7 až 14 dní;
- **proti dospelcom** vykonajte minimálne jednu i viac aplikácií podľa výskytu, ošetrenie vykonajte podľa signalizácie alebo monitoringu výskytu dospelcov žltými lepovými doskami;
- v prípade nedostatočnej účinnosti aplikujte prípravky v tank-mix kombinácii, každý prípravok s inou účinnou látkou;

striedajte prípravky s rôznymi účinnými látkami
v následných ošetreniach i s rozdielnym
mechanizmom účinku

Zoznam autorizovaných (povolených) prípravkov na ochranu rastlín vo viniči proti cikádam (k 1.10.2025)

Prípravok	Účinná látka	Skupina rezistencie	Dostupný i ako malobalenie v SR	Maximálny počet ošetrení	Poradie ošetrení, cikáda viničová vo vývojovom štádiu					
					0. vajíčko	1. vajíčko + larvy (začínajú)	2. larvy	3. larvy + dospelce (začínajú)	4. dospelce + larva (končí)	5. dospelce + (vajíčko)
EXIREL	cyantraniliprole	28	áno	2	áno	áno				áno najmä proti vajíckam
CYPERFOR 100 EW	cypermethrin	3A	nie	2		áno		áno	áno	áno
SHERPA 100 EW	cypermethrin	3A	nie	2		áno		áno	áno	áno
FLIPPER	Fatty acids C7-C20		nie	5	áno	áno	áno	áno	áno	áno
SIVANTO ENERGY	flupyradifurone + deltamethrin	4D+3A	nie	2		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno najmä proti dospelcom
SIVANTO PRIME	flupyradifurone	4A	nie	1		áno najmä proti larvám	áno	áno	áno	áno
MAVRIK	tau-Fluvalinate	3A	áno	2			áno	áno	áno	áno
KARATE ZEON 5 CS	lambda-cyhalothrin	3A	áno	2					áno	áno
NINJA ZEON 5 DC	lambda-cyhalothrin	3A	nie	2					áno	áno
SENTINEL	lambda-cyhalothrin	3A	nie	2					áno	áno
VAZTAK PRO	lambda-cyhalothrin	3A	nie	2					áno	áno

Vysvetlivky:

- 0 štádium vajíčka;
- 1 štádium vajíčka + larvy sa začínajú liahnuť;
- 2 liahnutie lariev + štádium larvy;
- 3 štádium lariev + začína výskyt dospelcov;
- 4 výskyt dospelcov + štádium larvy sa ukončuje;
- 5 výskyt dospelcov (začína štádium vajíčka).

Vyvesené dňa: 10. 10. 2025

Pečiatka a podpis:

AP

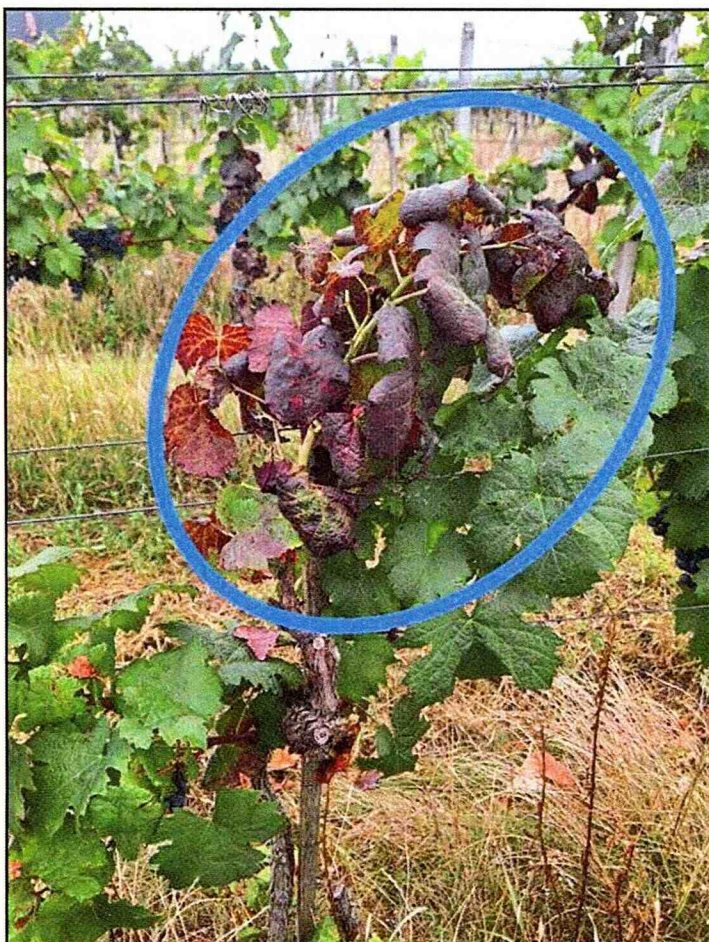

Zlaté žltnutie viniča

Čo si všímať vo viniciach a v ich okolí?

Žltnutie a typické stáčanie listov smerom nadol pri bielych odrodách viniča (zdroj ÚKSÚP)

Na modrých odrodách viniča sčervenanie a stáčanie listov nadol (zdroj ÚKSÚP)

Vektor zlatého žltutia - cikáda *Scaphoideus titanus* (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina plamienok plotný (*Clematis vitalba*) (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*) (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina lieska obyčajná (*Corylus avellana*) (zdroj EPPO)

Hostiteľská rastlina vrba (*Salix* sp.) (zdroj CABI)